

життя без шкідливих звичок чудове – нічого не сказати. Здоров'я людини передусім залежить від її поведінки, в основі якої лежать природні людські потреби, які важливо правильно розуміти і задовольняти. Таким чином, формування здорового способу життя молоді – складний процес, який потребує активної участі в ньому якнайбільшої кількості людей, різних організацій і насамперед – самої молоді. Ефективність цього процесу залежить від інтеграції та координації зусиль державних і громадських організацій, релігійних організацій у сфері формування здорового способу життя, від залучення засобів масової інформації до пропаганди здорового способу життя, а також від розроблення інформативно-освітніх програм, тренінгів, орієнтованих на формування життєвих навичок, які ведуть до збереження, зміцнення та відтворення здоров'я [4].

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку фізичного виховання у сфері освіти в Україні / М.Д. Зубалій, Б.Ф. Ведмеденко, В.І. Мудрік, О.З. Леонов та ін. // Основи здоров'я та фізична культура. – 2006. – № 10. – С. 2-3.
2. Молодь за здоровий спосіб життя: щорічна доповідь Президента України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2009 р.) / М-во у справах сім'ї, молоді та спорту, Держ. Ін-т розв. сім'ї та молоді; [редкол.: Н.Ф. Романова (голова) та ін.]. – К.: ТОВ «Основа», 2010. – 156 с.
3. Присяжнюк С.І. Проблема фізичного виховання учнівської молоді України / С.І. Присяжнюк // Основи здоров'я та фізична культура. – 2006. – № 10. – С. 6-7.
4. Свириденко С. Дбаємо про здоров'я дітей: Програма основ здорового способу життя. Початкова школа. – 1998, № 9.
5. Теория и методика физического воспитания: Учебное пособие для студентов / под ред. Б.А. Ашмарина. – М.: Просвещение, 1979. – 360 с.
6. Трещева О.Л. Програмно-методические основы обучения здоровому образу жизни учащихся. Теория и практика физической культуры. 2000. № 10.

Синиціна Г.О.

студентка,

Мелітопольський державний педагогічний університет

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗІ СТАРШИМИ ПІДЛІТКАМИ В УМОВАХ ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Проблема особистісного саморозвитку у соціально-педагогічній науці є однією із важливих проблем сьогодення. Особливого значення вона набуває тоді, коли йдеться про життєдіяльність сучасного старшого підлітка, оскільки це зумовлено, насамперед, особливостями цієї вікової категорії. Саме старший підлітковий вік є найбільш сприятливим для саморозвитку і самоствердження особистості.

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку створює для підлітка умови, щоб зруйнувати набуті негативні стереотипи, які склалися в його щоденному

житті, та розкрити свої потенційні можливості і здібності, щоб діяти в різних ситуаціях.

На актуальність порушеної проблеми вказує Закон України «Про позашкільну освіту», що виокремлює основні завдання діяльності позашкільних установ.

Саморозвиток притаманий зрілій, інтегрованій особистості. Але така особистість з'являється не одразу. Необхідний певний рівень розвитку особистості, щоб потреба в саморозвитку виникла і робота над собою ефективно здійснювалась. Логіка розвитку суб'єктності людини передбачає існування сензитивних періодів для розгортання тих чи інших видів діяльності. Момент звернення особистості до саморозвитку знаходиться в межах підліткового віку, коли відбувається відкриття дитиною власного «я» на соціальному і особистісному рівнях, розгортання ним пошуку свого місця в системі людських стосунків, прагненням відчувати себе творцем власної біографії [1].

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ) – це місце додаткової освіти, діяльність якої спрямована на розвиток мотивації вихованців до пізнання та творчості, реалізацію додаткових освітніх послуг. Метою діяльності ДЗОВ є реалізація права кожної дитини на повноцінний відпочинок, оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля, задоволення інтересів і духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб. Дитячий оздоровчий табір є позашкільним закладом учнів віком від 6 до 17 років, який створюється на час літніх і зимових канікул профспілковими комітетами спільно з підприємствами, закладами і організаціями чи приватними організаціями як заклад дитячого дозвілля (оздоровлення і відпочинку), що надає комплекс освітніх, оздоровчих та інших послуг [3].

Головним завданням вихователя, у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, який працює зі старшим підлітковим віком, є контролювати бажання персоналізуватися, об'єктивно визначити можливості, з тим, щоб допомогти вихованцю обрати правильний шлях, підтримати його активність і коригувати спрямованість особистості.

Старші підлітки наполегливо шукають сферу, де можна відбутися як особистість. У них спостерігається підвищення рівня самоаналізу, активізуються спроби самостійно розібратися у собі.

Будуючи стосунки між вихователем і вихованцем на основі поваги, підтримки гідності дитини, зацікавленості його особистістю, ми і намагаємося реалізовувати гуманізацію відносин, гуманізацію та демократизацію виховання в цілому. До найбільш вагомих принципів виховної роботи в відносимо:

– принцип гуманізації та демократизації виховного процесу, який передбачає рівноправність, але різнозобов'язаність учасників педагогічної взаємодії, їх взаємоповагу, що викликає у вихованців позитивну налаштованість, відкритість до сприймання громадянських цінностей: щирості, доброти, справедливості, доброзичливості, співчутливості, милосердя тощо;

– принцип самоактивності й саморегуляції, який сприяє розвитку у вихованця об'єктивних характеристик, формує здатність до самокритичності, до прийняття самостійних рішень, і формує громадянську позицію особистості, почуття відповідальності;

– принцип комплексної і міждисциплінарної інтегрованості передбачає встановлення в національному вихованні тісної взаємодії та поєднання навчального та виховного процесів, зусиль сім'ї, дитячих та молодіжних об'єднань, організацій;

– принцип культуровідповідності передбачає органічну єдність з історією та культурою народу, його мовою, народними традиціями та звичаями, що забезпечують наступність і спадкоємність поколінь; – принцип інтеркультурності передбачає інтегрованість національної культури в контексті загальнодержавних. Європейських і світових цінностей, у загальнолюдську культуру;

– принцип гармонізації родинного і суспільного виховання полягає в об'єднанні і координації виховних зусиль усіх суспільних інституцій, організації педагогічного всеобучу батьків;

– принцип безперервності і наступності сприяє підготовці свідомої інтелігенції, оновленню і збагаченню інтелектуального геноциду нації, створенню необхідних умов для розвитку особистості, її мислення, загальної культури, пропагування здорового способу життя [2].

Соціально-виховна робота в таборі включає в себе розумне поєднання відпочинку, праці, спорту з пізнавальною, естетичною, екологічною, оздоровчою діяльністю. Зміст, форми і методи роботи визначаються статутом закладу з безумовним дотриманням потреб соціалізації дитини, громадянина України, з обов'язковим урахуванням специфіки національних і культурних, історичних традицій, загальнолюдських духовних надбань і цінностей.

Виховна робота має ряд специфічних особливостей у порівнянні з виховним процесом школи: по-перше, виховний процес у літньому оздоровчому таборі планується і здійснюється з урахуванням того, що діти повністю відірвані від сім'ї, батьківського піклування і захисту. Тому на педагогічний колектив табору покладається завдання забезпечити повноцінне життя дітей; по-друге, всі види виховної діяльності здійснюються в тимчасових різновікових дитячих колективах з різним соціальним досвідом дітей, умовами життя і виховання, з сільської або міської місцевості, з певним оздоровчим режимом дня; по-третє, виховна робота будується на принципах добровільної участі дітей в різних справах, у вільному виборі ними занять. Це передбачає створення вихователями варіативних програм діяльності; по-четверте, короткотривалий період існування табірної колективу вимагає чіткого початку і завершення табірної зміни, обов'язкової оцінки діяльності кожної дитини, надання дітям можливості бачити і розуміти результати своєї праці; по-п'яте, значні виховні можливості має й сам тимчасовий дитячий колектив табору. У новому оточенні, під час активного спілкування інтенсивніше, повніше розкривається особистість дитини, інколи в таких умовах швидше можна помітити те, що в школі залишається прихованим, тобто, краще вивчити і зрозуміти дитячу психологію. Моральна атмосфера

оздоровчого табору, доброзичливе ставлення однолітків і вихователів до кожної дитини сприяє самоствердженню і тим дітям, які іноді в шкільному житті вважались важковиховуваними [3].

Список використаних джерел:

1. Капська А.Й. Соціальна робота: [навч. посіб] / А.Й. Капська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 246 с.
2. Дубінка М.М. Методика вихованої роботи в дитячих оздоровчих таборах / М.М. Дубінка. – Кіровоград, 2006. – 153 с.
3. Лаппо В.В. Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах: навч. посіб. / В.В. Лаппо. – Івано-Франківськ: НАІР, 2012. – 300 с.